

Byrådssak

MIDLERTIDIG FORSKRIFT OM MIDLERTIDIG TRAFIKKREGULERENDE TILTAK VED HØY LUFTFORURENSNING I OSLO KOMMUNE

Sammendrag:

Saken gjelder forslag til midlertidig forskrift om midlertidig trafikkregulerende tiltak ved høy luftforurensning i Oslo kommune. Foreslåtte tiltak gjelder forbud mot dieseldrevende kjøretøy og/ eller datokjøring for personbiler på dager hvor det er eller er ventet høy luftforurensning. Tiltaket vil kunne redusere utslippene fra veitrafikken og unngå at luftforurensningen blir for høy. Formålet med den midlertidige forskriften er å unngå overskridelser av grenseverdiene i forurensningsforskriften knyttet til nitrogendioksid (NO₂) allerede denne vinteren. Et forslag til permanent forskrift for midlertidig trafikkregulerende tiltak ved høy luftforurensning i Oslo kommune er nå på offentlig høring frem til 25.02.2016, men denne vil først kunne tre i kraft fra og med neste vinter. Byråden tiltrår derfor å vedta en midlertidig forskrift etter modell av forskriften som er ute på høring, for å kunne iverksette tiltak denne vinteren. Denne midlertidige forskriften vil vare frem til 01.05.2016 og deretter bli avløst av den permanente forskriften.

Saksfremstilling:

I vinterhalvåret forekommer perioder med fint og stabilt vær i Oslo, såkalte inversjonsperioder. Dette skyldes topografiske og meteorologiske faktorer. Inversjon oppstår når temperaturen øker med høyden, slik at forurensningen stenges inne i den kalde luften nær bakken og akkumuleres frem til utskifting av luften skjer. Hovedkilden til forurensning i disse periodene er eksos fra veitrafikken, og særlig utslipp av NO₂.

Oslo bystyre vedtok den 20.05.2015 en handlingsplan for lokal luftkvalitet i Oslo, bystyresak 116/15. Bystyret vedtok å innføre kjøreforbud for dieseldrevende personbiler og dieseldrevet varetransport med eldre enn Euro 6/ Euro VI -teknologi på de mest forurensede dagene. Bymiljøetaten sendte forslag til forskrift om midlertidige trafikkregulerende tiltak ved høy luftforurensning i Oslo kommune på høring. Forslaget til forskrift er basert på kriteriene vedtatt av bystyret, og er på offentlig høring frem til 25.02.2016. Som et akuttiltak fremmes i denne saken forslag om innføring av midlertidig forskrift for midlertidig trafikkregulerende tiltak ved høy luftforurensning i Oslo, hjemlet i vegtrafikkloven § 7 andre ledd. Den midlertidige forskriften vil åpne for å kunne iverksette tiltak allerede denne vinteren og vare frem til 01.05.2016. Fra neste vinter vil den permanente forskriften gjelde.

Den mest virkningsfulle måten å forhindre at nivået av eksosforurensning bygger seg opp til helsefarlige nivåer på er ved å redusere veitrafikken betydelig. I vinterhalvåret utarbeider Oslo kommune varsler daglig om luftforurensning. Dersom utslippene fra veitrafikken ikke reduseres, vil forurensningskonsentrasjonen kunne bli svært høy. Den vil kunne overskride tillatte grenseverdi for timemiddel av NO₂ (200 µg/m³), som ikke tillates overskredet mer enn 18 ganger pr. kalender år. Rådata fra luftmålinger i Oslo i januar 2016 viser at grenseverdiene timemiddel av NO₂ ble overgått ved flere av Oslos målestasjoner for luft. Den midlertidige forskriften vil etter vedtak i byrådet gi Oslo kommune mulighet til å iverksette straks tiltak på kommunale veier i perioder med høy luftforurensning.

Antall kjøretøy som benytter diesel som drivstoff har økt de siste årene. Rapport fra TØI 1407/2015 viser at eldre tunge kjøretøy og lettere kjøretøy (inkludert kjøretøy med Euro 6-teknologi) med dieselmotor har høyere utslipp av NO₂ sammenlignet med bensindrevende kjøretøy. Dette er en av hovedårsakene til at konsentrasjonene av NO₂ i luften ikke har blitt redusert. Videre vises det til

Både varigheten og hyppigheten av høy luftforurensing vil variere siden slike episoder er knyttet til spesielle værforhold. Disse kan oppstå flere år på rad, men det kan også gå flere år uten slike episoder. På dager med høye verdier av NO₂ og/eller svevestøv er det farlig for mange utsatte grupper å oppholde seg utendørs. Tiltak i den midlertidige forskriften skal bidra til at befolkningen i mindre grad utsettes for høye NO₂-nivå og vil opphøre når det ikke lenger er fare for vesentlige overskridelser av grenseverdiene.

Oslo kommune har kun myndighet over kommunale veier, mens det er Statens vegvesen Region øst (SVRØ) som har myndighet over riksveiene i Oslo. Oslo kommune er derfor i dialog med SVRØ for å oppfordre de til å innføre de samme begrensningene på de statlige veiene.

Innholdet i forskrifts forslaget

Forslaget til midlertidig forskrift gjelder bruk av motorvogn på kommunale veier i Oslo kommune, iht. § 2 Virkeområde. Statlig eide veier (Ring 1, Ring 3, E6, E18, RV 4 Trondheimsveien, RV 163 Østre Aker vei, RV 190 Strømsveien) er ikke omfattet. Gjennomgangstrafikken, som går på statlig vei, blir altså ikke berørt.

Det foreslås forbud mot dieseldrevende kjøretøy og/ eller datokjøring for personbiler på dager hvor det er eller er ventet overskridelse av minstekravene til grenseverdier for timemiddel av NO₂, jf. § 3. Vedtak om tiltak vil fattes av byråden for miljø og samferdsel og vil fastsette forbudsperioden og forbudsområdet. Vedtak kunngjøres via dagspressen, på kommunens hjemmeside og gjennom relevante sosiale medier.

Unntak er gitt i § 4 Unntak. Det legges til grunn at regionvegkontoret, kommunen eller lokal politimyndighet kan håndheve kjøreforbudet, jf. § 5.

Lover og regelverk, tidligere vedtak

Rettslig bindende grenseverdier for luftforurensning følger av forurensningsforskriften.

Overskridelse av minstekravene til grenseverdier utløser krav om tiltak. I tillegg har regjeringen satt nasjonale mål for lokal luftkvalitet, og Miljødirektoratet og Folkehelseinstituttet har fastsatt luftkvalitetskriterier.

Oslo bystyre har vedtatt en handlingsplan for lokal luftkvalitet i Oslo, bystyresak 116/15. Som et strakstiltak vedtok bystyret å innføre kjøreforbud for diesel personbiler og dieseldrevet varetransport med eldre enn Euro 6/ Euro VI -teknologi på de mest forurensede dagene.

Oslo bystyre har tidligere vedtatt to tiltakspakker for luftkvalitet; sak 385/2005 på møte 26.10.2005 og sak 39/2011 på møte 16.02.2005.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Saken har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for Oslo kommune.

Høring

Midlertidig forskrift om midlertidige trafikkregulerende tiltak ved høy luftforurensning i Oslo kommune er ikke forhåndsvarslet jf. forvaltningsloven § 37 andre ledd. Det er et akutt behov for trafikkregulerende tiltak i perioder med høy luftforurensning. Det vil ikke være praktisk å gjennomføre høring av tiltaket og omfattes av unntaket i § 37 fjerde ledd om at:

«Forhåndsvarsling kan unnlates forsåvidt den:
a) ikke vil være praktisk gjennomførlig»

Den midlertidige forskriften er kun beregnet til å gjelde i perioder med høy luftforurensning. Helsekadelig luftforurensning må sies å falle inn under behov for å handle raskt.

Vedtakskompetanse

Bystyret ga i sak 116/15 byrådet fullmakt til å utarbeide og vedta lokal forskrift om trafikkregulerende tiltak for å innføre kjøreforbud for dieserbiler på svært forurensete dager når forurensningen er varslet å vare i to dager eller lenger over et større geografisk område.

Byråden for miljø og samferdsel innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

Med hjemmel i vegtrafikkloven § 7 andre ledd, vedtas forskrift om midlertidig forskrift om midlertidige trafikkregulerende tiltak ved høy luftforurensning i Oslo, slik den fremkommer under.

Midlertidig forskrift om midlertidige trafikkregulerende tiltak ved høy luftforurensning i Oslo kommune.

Fastsatt av Oslo byråd den xx.xx.xxxx, med hjemmel i lov av 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) § 7 annet ledd, jf. bystyrets delegasjonsvedtak av 25.05.2013 sak 149/13.

§ 1 Formål

Forskriftens formål er å redusere luftforurensning fra trafikk i Oslo kommune i perioder med spesielt høy luftforurensning av nitrogenoksid (NO₂).

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder bruk av motorvogn på kommunale veier i Oslo kommune.

§ 3 Tiltak mot luftforurensning

Som følge av overskridelse eller fare for overskridelse av grenseverdien for timemiddel av nitrogenoksidkonsentrasjon i forskrift av 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning (forureningsforskriften) kapittel 7, kan Oslo kommune vedta

- a) Midlertidig kjøreforbud for dieseldrevne personbiler, varebiler, lastebiler, kombinerte biler, trekkbiler, busser og vogntog,

og/eller

- b) Forbud mot bruk av personbiler med registreringsnummer som slutter på partall på oddetallsdatoer. Tilsvarende gjelder forbud mot bruk av personbiler med registreringsnummer som slutter på oddetall på partallsdatoer.

Vedtaket etter første ledd fattes av byråd for miljø og samferdsel. Vedtaket skal fastsette forbudets varighet og hvilket område forbudet skal gjelde.

Vedtaket blir kunngjort gjennom dagspressen, på kommunens hjemmeside og gjennom relevante sosiale medier.

§ 4 Unntak

Forbudet i § 3 a) gjelder ikke for

- a) kjøretøy over 7,5 tonn som benytter Euro VI-teknologi,
- b) kjøretøy som brukes i næringsvirksomhet og som kan dokumentere kjørebehov den aktuelle dagen i forbudsperioden, herunder kjøretøy som leverer varer til Oslo,
- c) kjøretøy som transporterer en forflytningshemmet person og som har med gyldig parkeringsbevis etter forskrift 15. mars 1994 nr. 222 om parkering for forflytningshemmede,
- d) utrykningskjøretøy,
- e) kjøretøy som benyttes i offentlig tjeneste,
- f) pasienttransport og annen kjøring knyttet til liv og helse,
- g) kjøring til og fra ved fergetransport og flyplass ved avreise/hjemkomst den aktuelle dagen, og
- h) kollektivtrafikk.

Forbudet i § 3 b) gjelder ikke for

- a) elbiler og hydrogenbiler,
- b) kjøretøy som brukes i næringsvirksomhet og som kan dokumentere kjørebehov den aktuelle dagen i forbudsperioden, herunder kjøretøy som leverer varer til Oslo,
- c) kjøretøy som transporterer en forflytningshemmet person og som har med gyldig parkeringsbevis etter forskrift 15. mars 1994 nr. 222 om parkering for forflytningshemmede,
- d) utrykningskjøretøy,
- e) kjøretøy som benyttes i offentlig tjeneste,
- f) pasienttransport og annen kjøring knyttet til liv og helse, og
- g) kjøring til og fra ved fergetransport og flyplass ved avreise/hjemkomst den aktuelle dagen.

Ved kontroll må motorvognfører kunne dokumentere at et unntak etter § 4 er til stede.

§ 5 Straff

Overtredelse av forskriften eller av vedtak truffet med hjemmel i forskriften er straffbart etter vegtrafikkloven av 18. juni 1965 nr. 4 § 31.

§ 6 Ikrafttredelse, utløpsdato og kunngjøring

Forskriften trer i kraft fra byrådets vedtaksdato og utløper 01.05.2016.

Forskriften vil kunngjøres i Norsk Lovtidend.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, den

Lan Marie Nguyen Berg

Byrådet tiltrådte innstillingen fra byråden for miljø og samferdsel.

Byrådet, den

Raymond Johansen

Vedlegg tilgjengelig på Internett: ingen

Vedlegg ikke tilgjengelig på Internett: ingen